

Nederlandse
Ornithologische
Unie

I.M. Luit Buurma
(20 juli 1948 – 9 augustus 2023)

Op 9 augustus, nauwelijks een maand na zijn 75^e verjaardag, is Luit Buurma overleden. Luit was de laatste nog levende oprichter van Sovon en is zeven jaar lang secretaris geweest van Vogelbescherming Nederland. Hij kreeg bekendheid door zijn vogeltrek-onderzoek met radar dat hij deed voor de Koninklijke Luchtmacht om de kans vogelaanvaringen (botsingen tussen vogels en vliegtuigen) te verkleinen. Diezelfde radar verschaftte hem de mogelijkheid om te onderzoeken hoe vogels uit Scandinavië de Noordzee overstaken naar ons land. De Koperwiek stond jarenlang centraal bij de studieweken die in het kader van de training van de vogelwachten op Vlieland werden gehouden. Luit publiceerde hierover in 1987 in *Limosa*.

Hoewel bekend als radarornitholoog voelde Luit zichzelf vooral onderzoeker en veldornitholoog, en keerde telkens weer terug naar de situatie zoals die zich buiten aan hem openbaarde. In zijn werk uitte zich dat in de samenwerking met de Universiteit van Amsterdam (UvA). Op basis van een publicatie van Chandler uit 1916 werd een verkenning gedaan van de potentie om microscopische veerstructuren te gebruiken voor soort identificatie. Van veerresten die werden gevonden na een vogelaanvaring kon zo worden achterhaald om welke soort het ging, belangrijk voor de preventiestrategie. De methode is over de hele wereld gebruikt totdat DNA-identificatie betaalbaar werd. In samenwerking tussen de UvA en het KNMI werd ook gewerkt aan het modeleren van vogel-

De Nederlandse Ornithologische Unie organiseert jaarlijks een aantal themadagen. In dit katern zijn de verslagen van die themadagen opgenomen en zijn aankondigingen en ander verenigingsnieuws te vinden.

Voor actuele data en informatie zie www.nou.nu

Harvey van Diek

Luit Buurma op de BBQ voor het 50-jarig jubileum van Sovon, Malden, 30 juni 2023. *Luit Buurma at the barbecue to celebrate the 50th anniversary of Sovon.*

trek met radardata als basis. Dat heeft geleid tot een operationeel gebruikt vogeltrekwaarschuwingssysteem *Fly-Safe*. In de wereld van de vogelaanvaringen was Luit een internationaal zeer gewaardeerd collega. Hij is jaren voorzitter geweest van het *International Bird Strike Committee*.

Al vanaf de eerste, voor evaluatie van trainingen op film vastgelegde, radarbeelden uit 1979 en 1980 ontdekte hij in de zomermaanden bijzondere patronen boven het IJsselmeer.

Pas een decennium later, wanneer de filmbeelden vervangen worden door de eerste computerbeelden op het door TNO ontwikkelde systeem *Radar Observation of Bird INTensity* (ROBIN) systeem, krijgt hij het idee dat Gierzwaluwen wel eens boven het IJsselmeer samen komen in vermoedelijk hele grote concentraties. Het posten bij Amsterdam bevestigt in ieder geval dat Gierzwaluwen in de vroege ochtenden uit het Markermeer terugkomen. Hoewel in latere perioden veel

radardata wordt verzameld, blijft het zonder gedegen veldwerk lastig om te achterhalen wat ze precies doen. Luit werkt graag mee aan een publicatie van Adriaan Dokter in 2013, die met de weerradar van het KNMI in De Bilt, weet te bevestigen dat het Gierzwaluwen zijn die rond zonsondergang en –opgang snel omhoog klimmen tot wel 2.5 km hoogte, om vervolgens weer te dalen. Wat er boven het IJsselmeer gebeurt zou Luit als eerste auteur op gaan schrijven. Nadat hij in 2013 met pensioen ging heeft hij heel wat zomeravonden vanuit zijn vakantie-huisje in Friesland besteed om midden in de nacht de gierzwaluwen te bestuderen. Een vogelradar van Robin, hele sterke zaklampen en uiteindelijk in 2023 met twee warmtebeeldcamera's heeft hij het harde bewijs gevonden wat de Gierzwaluwen nu daadwerkelijk deden. Zijn langverwachte wetenschappelijke publicatie die hij hierover wilde schrijven kon eindelijk leunen op hard bewijs.

Ondertussen was Luit al volop in

Hans van Gasteren

Veel plezier had Luit in het radaronderzoek waarmee hij vogeltrek over zee bestudeerde. Hier Luit met “zijn Flycatcher radar”, die weer van het eiland af gaat, Vlieland, 26 maart 2002. *Luit enjoyed the research on bird migration over the sea using radar a lot. Here we see Luit with “his Flycatcher radar”, leaving Vlieland.*

gesprek om op “zijn” Gierzwaluwen te promoveren; de Gierzwaluw stond voor Luit immers voor veel zaken in het leven. Zijn enthousiaste verhaal aan de telefoon begin augustus gaf het gevoel dat er nu daadwerkelijk een

wetenschappelijke publicatie kwam. Het bericht van zijn vrouw Elly dat Luit op 9 augustus jl. overleed aan de gevolgen van een hartinfarct, deed onze wereld dan ook echt stilstaan.

Arie Dekker en Hans van Gasteren